

התבגרות מסוכנת: נפש, גוף, מוח, תרבות.

יום חמישי 14:15-15:45

פרופ' גולן שחר

המחלקה לפסיכולוגיה

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

shaharg@bgu.ac.il

Golan.shahar878@gmail.com

תיאור קורס הבחירה:

ההתבגרות והבגרות הצעירה מתאפיינים במערך מיוחד של לחצים, גורמי סיכון, והפרעות נפשיות, ובתור שכזה מהווה אתגר מיוחד לפסיכולוגים קליניים, רפואיים, וחינוכיים. בסדנה זו נדון בהתנהגויות מסוכנות, משברים אופייניים, והפרעות שכיחות בגיל ההתבגרות, תוך דגש על אינטראקציה בין גורמי סיכון וחוסן ועל הקשר בין תהליכים פסיכולוגיים, נוירוביולוגיים, בין-אישיים, חברתיים ותרבותיים.

חובות הקורס:

מבחן עם חומר פתוח (כמו בקורס "אישיות" שאותו אני מלמד).

שיעור 1: מבוא לגיל ההתבגרות והבגרות הצעירה.

קריאה:

Lerner, R. M., & Galambos, N. L. (1998). Adolescent development: Challenges and opportunities for research, programs, and policy. *Annual Review of Psychology*, 49, 413-336.

שיעור 2: המודל הביו-פסיכו-סוציאלי והמקורות ההתפתחותיים של בריאות וחולי.

קריאה:

Gillman, M. W. (2005). Developmental origins of health and disease. *New England Journal of Medicine*, 353(17), 1848-1850.

Hanson, M. A., & Gluckman, P. D. (2011). Developmental origins of health and disease: Moving from biological concepts to interventions and policy. *International Journal of Gynecology and Obstetrics*, 115(suppl), S3-S5.

שיעור 3: לחץ, פגיעות וחוסן.

קריאה:

Compas, B. E., Connor-Smith, J. K., Saltzman, H., Thomsen, A., H., & Wadsworth, M. E. (2001). Coping with stress during childhood and adolescence: Problems, progress, and potential in theory and research. *Psychological Bulletin*, 127, 87-127.

Seidman, E., Allan, L., Aber, L. J., Mitchell, C., & Feinman, J. (1994). The impact of school transition in early adolescence on the self-system and perceived social context of poor urban youth. *Child Development*, 65, 507-522.

שיעור 4: השיפה לטרור.

קריאה:

Shahar, G., & Henrich, C. C. (2016). Perceived family social support buffers against the effects of exposure to rocket attacks on adolescent depression, aggression, and severe violence. *Journal of Family Psychology*, 30(1), 163-168.

שיעורים 4: דיכאון ואובדנות.

קריאה:

- Hammen, C. C. (2009). Adolescent depression. *Current directions in psychological science*, 18, 200-204.
- Shahar, G., Henrich, C. C., Winokur, A., Blatt, S. J., Kuperminc, G. P., & Leadbeater, B. J. (2006). Self-criticism and depressive symptoms interact to predict middle school academic achievement. *Journal of Clinical Psychology*, 62, 147-155.

שיעור 5: חבלה עצמית.

קריאה:

- Izhakey, L., Shahar, G., Stein, D., Fennig, S. (2016). In eating-disordered inpatient adolescents, self-criticism predicts non-suicidal self-injury. *Suicide & Life-Threatening Behavior*, 46(4), 385-397.
- Nock, M. K., & Prinstein, M. J. (2004). The functional approach to the assessment of self-mutilative behavior. *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 72, 885-890.

שיעור 6: שימוש בחומרים ממכרים.

קריאה:

- Wills, T. A., Resko, J. A., Ainette, M. G., & Mendoza, D. (2004). Role of parent support and peer support in adolescent substance use: A test of mediated effects. *Psychology of Addictive Behavior*, 18, 122-134.

שיעור 7: אלימות, בריונות ועבריינות.

קריאה:

- Stouthamer-Loeber, M., Loeber, R., Wei, E., Farrington, D., & Wikstrom, P. H. (2002). Risk and promotive effects in the explanation of persistent serious delinquency in boys. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 70, 111-123.

שיעור 8: התנהגות מינית מסוכנת.

קריאה:

- Goldenberg, D., Telzer, E. H., Lieberman, M., Fuligni, A., & Galván, A. (2013). Neural mechanisms of impulse control in sexually risky adolescents. *Developmental Cognitive Neuroscience*, 6, 23-29.
- Henrich, C. C., Brookmeyer, K. A., Shrier, L., & Shahar, G. (2006). Supportive relationships and risky sexual behavior in adolescence: An ecological-transactional approach. *Journal of Pediatric Psychology*, 31, 286-297.

שיעור 9: הפרעות אכילה.

קריאה:

- Fenning, S., Hadas, A., Izhakey, L., Roe, D., Apter, A., & Shahar, G. (2008). Self-criticism is a key predictor of eating disorder symptoms among inpatient adolescent girls. *International Journal of Eating Disorders*, 41, 762-765.

שיעור 10: כתות מסטיות.

קריאה:

- Hunter, E. (1998). Adolescent Attraction to Cults. *Adolescence*, 33, 709-714.

שיעור 11: חיים ברחוב.

קריאה:

Kidd, S., & Shahar, G. (2008). Resilience in street youth: The key role of self-esteem. *American Journal of Orthopsychiatry*, 78, 163-172.

שיעור 12: בריאות פיסית ומחלות בגיל ההתבגרות.

קריאה:

Williams, P. G., Holmbeck, G. N., & Greenley, R. N. (2002). Adolescent health psychology. *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 70, 828-842.

שיעור 13: פסיכופתולוגיה וסיכון בקולג'ים ובאוניברסיטאות.

קריאה:

Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood. *American Psychologist*, 55, 469-480.

Schiller, M., Hammen, C. C., & **Shahar, G.** (2016). Comparing three theoretical models of the links between self, stress, and psychopathological Distress during emerging adulthood. *Self & Identity*.
<http://dx.doi.org/10.1080/15298868.2015.1131736>

Shulman, S., Kalnizki, E., & **Shahar, G.** (2009). Why some individuals have difficulties in making the transition to adulthood: The role of personality and social resources. *Journal of Adolescent Research*.

שיעור 14: תמות מסכמות.